

Visie, inspiratie, manier van werken

Sinds enkele jaren wordt mijn aandacht getrokken door foto's en beelden van mensen (volwassenen en kinderen) die zich bevinden in een *grenssituatie of op een grenslijn*. Tussen 2016 en 2018 nam ik deel aan twee projecten in verband met de eerste wereldoorlog. Het thema was: de beleving van de frontlijn in de Westhoek en van de 'Doodendraad' in Noord-Limburg. Toen ik mij begon te verdiepen in dit onderwerp groeide het besef dat het thema *grens* een universeel begrip is. Een grens behoort tot de essentie van het bestaan, 'to be or not to be'. Het gaat over iets tegenover niets, over leven en dood, maar ook over het verschil tussen leven en niet-leven, over een celmembraan, over de huid (Luc Tuymans), een nest (Berlinde de Bruyckere), een hut, een hek, een muur, een raam, een deur, een stadswal, een slagboom, een landsgrens... en over immateriële afbakening zoals identiteit en integriteit.

Bij het hanteren van de materialen (houtskool, verf, doek, papier,...) en in het onderzoek van hun mogelijkheden en beperkingen, bevind ik mij ook in een grenssituatie. Tegelijkertijd is het ook een ervaring van de grenzen van mijn eigen lichaam en van mijn bestaan. Elk handelen is m.a.w. een soort grenservaring. Door om te gaan met de soepele grenslijnen van het materiaal ontstaan er denkbeeldige thema's, waardoor het handelen zelf kan gezien worden als het verleggen van grenzen. Of met de woorden van Deleuze: 'niets is, alles is in wording'.

Het begrip 'beeld' is daarbij essentieel en betekent voor mij het volgende. De mens is een zingevend dier en een verhalenverteller. Ook de waarneming is een actief proces van betekenis verlenen en construeren van beelden. Beelden ontstaan in ons bewustzijn als een secundair proces dat iets doet met de oorspronkelijke sporen van de zintuiglijke waarneming. Een beeld staat ook niet op zichzelf maar is ingebed in de maatschappelijke context. In elk beeld zijn er verschillende betekenislagen die elkaar beïnvloeden.

Tot zover de filosofie. Voor mijn manier van werken was William Kentridge, naast anderen, inspirerend. Hij beschrijft de activiteit van de kunstenaar als 'omgekeerde entropie'. Beelden vervagen in de tijd, maar worden door de kunstenaar als scherven bij elkaar gebracht waardoor er iets nieuw ontstaat. Francis Bacon sprak van 'archeology in reverse'. Oude foto's, film-stills of beelden die in de huidige beeldcultuur massaal en vluchtig aanwezig zijn, roepen associaties op en krijgen in mijn beleving een toegevoegde betekenis. Door combinatie, reflectie en experiment ontstaan nieuwe thema's en beelden. De omgang met het materiaal is vooral een technische maar ook een mentale kwestie, waarbij ik de mogelijkheden en grenzen uitprobeer. Voor de toeschouwer worden de sporen zichtbaar op het canvas of papier en onderhuids erachter. Ik ondervind dat er op die manier binnen elk medium thema's ontstaan omwille van de materiële aard, maar vooral ook omdat ik al doende wordt geconfronteerd met mijn eigen grenslijnen en leer om er mee om te gaan. Het plezier dat ik bij het creëren kan ervaren verzoent mij met het lot van het bestaan. Of met de woorden van Albert Camus: "*Il faut imaginer un Sisyphé heureux*"